Inscript.

CONSTANTINI HUGENII
a Zulichem
PARERGA FRANCICA.

Comiti de Brienne Fil. cum ei mitterem Drelincourtii Abregé des Controverses.

Quod me a novitio, quem vocas cultu avocare conatus sis Illustrissime Brienne, fecisti tu quidem pro singulari benevolentia, quâ te me complecti nisi dudum intellexerim, inter ingratissimos hominum censendus sim, aut certè si malitiam demas, inter omnium stolidissimos. quamobrem cum et modestè mihi sic de me sentire liceat, ut statuere ausim nihil causæ esse cur vel odio tibi sim, vel contemptui, superest ut quicquid hoc est officii, sic te facere agnoscam, quasi mei misertum et fraternè revocantem a viâ devium, ut opinaris, et cum antecedentium grege aberrantem. Pro cujus beneficii gratiâ non inveni quod redhostiam, nisi tua tibi verba reddi pateris ab homine Batavo, id omnis fuci nescio et experto, et cui nil sit in votis ardentiùs ut a verè novitio omni cultu tute possis avocari. Tuis inquam verbis te compellatum venio quid autem tuis? quin Tuo ecce, et nec tuo quidem, sed divino. quod mihi cum et suâ simul dignitate et magnificentia digno cultu foris exornatum, humanissimè obtuleris, quanto mihi in prætio sit munus omni munere prætiosius, non est quo te evidentiùs doceam, quam si ex verò simplici et genuino ejus usu palam fecero, quam id omne quod inter nos Novitium esse ~~dici~~ dicitis plures quam ducitis, ne latum unguem quidem discedere ab omnium sacrorum integerrimâ vetustate. cum quâ si conferas vestram illam infinitam molem ἐθελοθρησκείας, hoc ipso verbo tam severè prohibitæ, ipsa convincet ratio, ipse sensus, novitiam novitatem esse, quâ præ nostro cultu vester manifestè laborat, et paulatim inter hanc Romanam, et proinde (siquid Græcè intelligo), non Catholicam Ecclesiam, et primævam illam, cui Gentium illustrissimus Apostolus mirabilem epistolam inscripsit, tantum discriminis

© Koninklijke Bibliotheek
KA 45, fols. 170v-171r
https://resources.huygens.knaw.nl/briefwisselingconstantijnhuygens/brief/nr/5880

discriminis obrepsisse, ut eam, si resurgat vir sanctus
non magis agniturus sit, quam quis in Theatro persona-
tum histrionem. Facit hoc, libellus iste, Vir Amice,
et facturus est affatim si vel desultoriè illum inspicis
aut carptim evolvis. Incides enim ubique in ea loca
quæ te ejusdem diligentiæ admoneant, quam nescio
memineris laudi datam Nobilissimis Thessalonicensium
de quibus scriptum est ὅτι ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ
πάσης προθυμίας τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς
τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω. Occurrit hic mihi Græca
dictio, cui nosti me addictum esse. Eandem ex tuo tibi
Codice sic Latinam repræsento. Susceperunt verbum cum
omni ~~aviditate~~ aviditate, quotidiè scrutantes scripturas
si hæc ita se haberent. Id unum si a te obtineo, nimirum
ne hoc carptim quoque et desultoriè, sed ἀκριβῶς, et
quæ summa rei est τὸ καθ' ἡμέραν, factites, certus
sum, quæ tua est ingenii perspicuitas et animi, quod
pluris facio, generosissimus candor, tantum tibi lucis
ab istâ luce affulsurum, tam familiarem brevi ac
perspectam fore verbi divini phrasin, ut nullo
deinceps negotio percepturus sis, ubinam illa lateat
quam refert omnes aversentur Novitii cultûs cor-
ruptela. Faxit Deus ut hâc occasiuncula me
quantumvis debili manuductore, eò te contendendi impe-
tus capiat, quò (verba A. Senecæ sunt, quæ me
Bibliis meis inscripsisse olim non improbasti) nisi
admitteremur, non fuerat operæ pretium nasci. Vale
meum decus, et ab homine peregrino, exiguum mole
munusculum sed usu magnum, unà cum hac
innatâ genti παῤῥησίᾳ boni consule. Lutetiæ
Paris: VI. Id: Sept: CIↃIↃCLXII.

Comiti Brienno Fil:

Illustrissimo viro
D: Henrico Ludovico Comiti
Brienneo.
C. Hugenius à Zuylichem. (484)

Quod augurabar non ita pridem, coepit modò accidere
me invito ac dolente: quæ meo Principi injuria
fit, Ecce jam nunc optimi maximi Regis tui damno
cedit. Inspice, te quæso, hanc epistolæ laciniam
quam de vernacula vestratem feci, ut nulli non
populari tuo innotescat, iis verò præcipue, qui ad
~~Remp~~ Reipublicæ clavum admoti opportunas
fundi